

[kisvárdai.lapok]

XIV. évfolyam 4. szám – 2012. június 26., kedd

László Zita, Galló Ernő (Boldogtalanok)

Bokor Barna, Berekméri Katalin (A makrancos hölgy)

[tartalom]

- 2–3. old.: A szakmai beszélgetésről [reflekt]
4. old.: A makrancos hölgy avagy a hárpia megzabolázása, Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulat [fókusz]
5. old.: Boldogtalanok, Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Társulata [fókusz]
6. old.: Kvartett, Aradi Kamaraszínház [fókusz]
7. old.: Jóccakát, mama!, Zentai Magyar Kamaraszínház [fókusz]
8. old.: Mi a közös bennük? [blitz]

Éder Enikő (Kvartett)

„A közönséget hol úgy tekintem, mint egy hibrid szörnyet, ami igaz is, amely úgysem tud lépést tartani a szakma ismerőivel, hol úgy éreztem, nem kell nagyon előrerohanni, mert a színház nem létezhet közönség nélkül, ami szintén igaz...”

[reflekt]

A meccsekről és a tegeződésről

Az óra, amikor semmit sem tudtunk egymásról

[aláz]

Néha az alkotók a megaláztatás kérdését boncolgatják. Most két napra jutott több olyan előadás, amely ezzel a témával foglalkozik. De lássuk, mi a helyzet abban a közegben, ahol születnek az előadások? Mekkora ugrik a megaláztatási mutató?

Megalázó lehet a nézőnek, amikor váratlanul kitessekelik a színpadra, és produkálnia kell magát.

Proics Lilla, kritikus

Megalázó, amiket és ahogyan a moderátor mond.

Németh Ákos, író

Azt hittem egy ideig, hogy csak mi, színészek érezzük magunkat megalázva, különböző szitukban, de be kellett látnom, hogy szinte mindenki kerülhet ilyen helyzetbe, bármikor, bármilyen funkciója is legyen az illetőnek. A színház egy ilyen megalázós hely, aki ezt nehezen viseli, ne dolgozzon színházban. Valószínűleg érzékenyebbek is vagyunk.

Bartha Boróka, színész

Amikor egy színész olyan feladatot kap, ami nem az ő dolga egy színházban. Velem előfordult, hogy egy előadáshoz kineveztek ügyelőnek. Maga a gesztus volt nehezen elfogadható, a próbafolyamat végül jól sikerült.

Kocsis Gyula, színész

A hajnali tízre áthelyezett beszélgetés egy órájában viszont (túl) sokat tudtunk meg egymásról – az előadásról kevesebbet. A pódiumterem időjárása egész kellemes volt, kisebb-nagyobb szakmai(atlan) fellegekkel a plafonon.

A Gyergyó-Udvarhely koprodukció kapcsán Handke írásából kiindulva a legtöbbit a **szubjektivitás és objektivitás** kérdését taglalták. „Az objektív a legszubjektivebb eszköz” – mondja Kutszegi Csaba. Ugyanezen az elven készült az előadás és ugyaneszerint fogadja be a néző is a látottakat. Rá van bízva, hogy mire figyel és abba hogyan szövi be saját szubjektumát – ahogyan az alkotók is beleszótták önmagukat, környezetüket

Visklóczy Szabolcs, Bozsik Yvette, Béres László

és városukat az előadásba. Miután jól belekeveredtünk a -jektivitásokba, Kutszegi verbálisan vállonvergette magát – mivel más nem tette –, hogy így első nekifutásra ez így rendben volt a részéről ebben a korai órában. Olyan „a Figura csapata nem lesz, mint a Bozsiké” (Nánay), de nem is kell. „**Bumfordi báj** hatja át az előadást, nem a szofisztikált, mives stílus.” (Kutszegi) Néha barokkosan túldíszített, a jeleneteket minőségi ingadozás

jellemzi, és lehetne sokkal nagyobb távlatokban ellenpontozni, azonban a fiatalos lendület, a tömeg és a játékossága élvezhető előadást szül. (Nánay)

Weöress Sándor beemelése az értelmezésbe egyesekből önkéntelen mozdulatokat váltott ki. Volt, aki mélyen gyökerező fájdalomtól indítva hajtotta tenyerébe fejét.

Elhangzott továbbá, hogy:

„Gondolkodó színház, itt gondolkodni kell, de sokan nem szeretnek gondolkodni. Ha ezt valaki nem ismeri fel, bajba kerülhet.”

„Parttalan szürrealizmus, amikor minden jöhet.”

„Nem szeretem, ha vezetik a szememet és az értelmemet. De azt sem, mikor lövésem sincs, hogy mit nézzek.”

„Felvonul az életnyüzgés.”

A telefoncsörgés és a „hülye nézők” problematikája is kiemelt helyet kapott a beszélgetésben. Béres örül, hogy a probléma végre valahol megfogalmazódik, s miután mindenki együttérzően bólogat, a jelenség befurakodott a pódiumterembe is: a fotós telefonja után az egyik lelkes fesztiválózóé – aki fel is vette! – majd a Kolozsié, akit majdnem fejbevágott érte Bicskei a botjával.

„Ők nem azok a fajta színészek, akik megkérdik, hogy mi miért van. Ezt nem szeretem, nem tudom megmondani” – Bozsik

„Nem volt célom, hogy akarjak vele valamit, üzenjek vagy bármi. Nem azért csinálom színházat, hogy rosszul érezzem magam” – Bozsik

„A szöveg, mint dramaturgiai továbblökő” – Kutszegi

Párbeszéd a megbeszélés után a sörsátorban:

– Na, hallom, megdicsértek.

– Meg. A táncoson nem látszik, hogy táncos, a színészen nem látszik, hogy színész. Azért tudtunk jól együttműködni.

– Minket nem kiemeltek, minket felemeltek a darabhoz.

– Én csak magammal nem vagyok egy szinten...

Deviancia

„Sok bajom volt az előadással, de már a szöveggel is” – kezdte Proics Lilla, aztán fokozatosan belefojtották a szót. Aztán csak-csak felszínre kerültek a **kérdések és problémák**: miről is szól az előadás? Az apa- és férfihiányos világról? Miért nem elég markánsak a figurák és helyzetek? Viszonyul-e egy autista a környezetéhez? Nem érint meg az előadás, holott meg kellene. A színészek erőteljes indulatokat játszanak, mégsem a konfliktust mutatják, csak illusztrálnak. Nem tartanak sehová, nem fejlődnek, nem visznek tovább semmi olyat, ami már megtörtént valahol. A színészek ennek ellenére nagy intenzitással és odaadással játszanak, nagyon tolják az előadást, csak nem tudni, hogy hová. Problematikus a zenehasználat és a nézők bevonása is: akár kínosnak is nevezhető. Így próbált érvelni Proics Lilla a szerző-rendező – **Indokolj!** – kérésére. A lázas szópárbaj senkit sem hagyott hidegen. Azaz csak egy valakit, aki karbatett kézzel, békésen szunyókált az élesen röpködő fél-érvek között.

A levegőben álló kés levadászása érdekében többen bekapcsolódtak a beszélgetésbe. Jeles András azt nehezményezte, hogy azok a jelenetek, amelyek nem a kislány közvetlen környezetében történnek, „lehullanak” a drámáról. Mintha érdektelen lenne minden egyéb. Hogy ez rendezési, szövegprobléma vagy a színészi kvalitások hiányossága, nem eldönthető. Továbbá felhozta a dokumentarista hitelesség kérdését, ami a beszédmódot esztétikailag értelmezhetetlenné teszi. A stilizáltság nem ér el arra a fokra, hogy érvényes szervezőelv legyen.

„A rendező nem volt tisztában a szerző intencióival” – nyomatékosított Jeles a Németh Ákos melletti széken.

„Kis körben tapogunk, amiből nem fogunk tudni kilépni” összegzett Nánay, így a feldobott problémák valahol még most is a pódiumteremben lebegnek.

Dogs and drugs

A szabadkai előadás ugyan nem versenyprogram, mégis terítékre került. A beszélgetés poszt-deviantikus hangulatban zajlott – értsd a kés még mindig a levegőben volt, csak mások álltak alatta. Bár az előadás pozitívumait zengte javarészt a terem (volt tétje a szomorú és vidám játszadozásnak, „állati színes és szellemes”, **nagy energiák, jó alakítások**) a levegőben valami elementáris sértődöttség volt tapintható. Ez elsősorban nem az alkotókra vonatkozik, az előző beszélgetés után valahogy mindenki valami nagy igazságot akart bizonygatni: egyesek az előadással kapcsolatban, mások a fesztivál programjának létjogosultságáról. A – hol többé, hol kevésbé releváns – érvelések azonban többnyire visszapattantak a hallgatóságról. Ma valahogy mindenki nagyon szent és sérthetetlen véleménnyel érkezett egyik vagy másik témában. De hogy hol az igazság, az nem derült ki.

Hogyan válunk neurotikus társadalmi lényekké? Talán ez az előadás fő vonala, nem is annyira a didaktikusság meg a drog-problematika. Nánay a **kidolgozottság** kérdését feszegette, Zsigmond Andi a **mélység hiányát** kifogásolta, ezzel újabb olajat öntve a dicséretekben kialudni látszó tűzre. A Zsigmond–Bicskei párbaj visszavágója a fesztiválválogatással kapcsolatban, az előadás kidolgozottságával kapcsolatban pedig

a Proics–Nánay, valamint a Zsigmond–Urbán barátságos mérközés is döntetlenre sikeredett. Urbánból saját bevallása szerint „kijött a frusztráció”, másokból sajnos kevésbé. Majd talán a sörátorban. Az viszont, hogy ki kivel fog tegeződni – vagy egyáltalán szóba állni –, az más kérdés.

demeterKata

[aláz]

Előfordult már, hogy bemutató után nem akartam nézőkkel találkozni, pl. a Karnyóné után. Ez rossz.

De az is rossz érzés volt, amikor előadás után a gyerekek Gyulusban felismerték Róbert Gidát, miközben Bagoly senkit sem érdekelt :).

Csatlós Lóránt, színész

A műfordítót mindig mindenholnán kifelejtik. Plakátról, bemutató-buliról... Mintha nem volna ugyanolyan alkotója az előadásnak, mint a többiek.

Upor László, műfordító

A színész, mint alkotó nem rendelkezik szerzői jogokkal.

Továbbá nem kérhet több fényt a világosítótól. :)

Ababi Csilla, színész

Mikor az igazgató fogyatékosnak és elmebetegnek nevez a VIP meghívottak előtt jó hangosan, és közben az aligazgató mellette áll és röhög, jól szórakozik azon, hogy küszködsz a könnyeiddel. Lehet, hogy csak nekem tűnt megalázónak? Mert tényleg fogyatékos vagyok?

Tofán Koós Imola, titkárnő

Sokat mesélhetnék, de nem teszem.

Zakariás Zalán, rendező, művészeti vezető

A rendezőasszisztens és a sűgő helyzete az, ami nagyon rossz; mindenki beléjük törli a lábát.

Patkó Éva, rendező

[fókusz]

Törés, betörés

Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulat – A makrancos hölgy

Egy nő megtörése, mint bohóctréfa.

Egy pasi hozzáidomulása az öröklött viszonyokhoz. Egy maffiózó apa, aki üzleteket köt gyerekei kontójára.

Egy tüneményes hűg, aki végül maga is hárpia lesz.

Egy zabolátlan játék, amelyben végül valamennyi nő elmakrancosul.

Nincs semmi zabola, csak vég nélküli szembeszegülés, pofonok csattanak, asszonyok fenyítenek.

Végül valamennyi pasi behúzza fülét, farkát. Finom és játékos zárlat: a pasik csapata szemben a csajok csapatával.

Bandaháború a szembetolt menyegzői asztalok fölött. Mit tudunk? Tudunk valamit is? Amit gondolunk, az mire elég?

Sorin Militaru színpada művesen **teátrális**. Minden színpadi megmozdulás egyben finom stilizáció, elemelése a cselekvéseknek, gesztusoknak, megszólalásoknak. És nemcsak azért, mert majdnem valamennyi mozgás nagyvonalú **koreográfia** mentén történik. (Koreográfus: Florin Fieroiu.) Sok és mozgalmas futkosás zajlik keresztül-kasul a színen, elől a fiatalok, hátul a még mindig élvívgyó vénék. Verekszenek vég nélkül, és nemcsak Kata meg Petruchio. A rendezés férfiak kakaskodásából, nők összevillogásaiból is mérközéseket kreál. A **meccsek** buzdító csapatok ovációjától övezve zajlanak. Mikor Grumio megmérkőzik ellenfelével, a mozdulatok lelassulnak, álomszerűen vontatottá válnak, és Sebestyén Aba pompázatosan és pontosan játssza el, ahogy a fiú meginog, kóvályog egy sort, összeroskad, elterül. Nemcsak ekkor kap nyíltszíni tapsot egy-egy jelenet. Kata (Berekméri Katalin) és Petruchio (Bokor Barna) csókváltása is koreográfiára zajlik, cintányér csattanása jelzi érintkezésüket, és nem csak a pofonokat.

Az eladás azt a folyamatot mutatja be, ahogy egy garabonciás fiú **betöri**, és uralma alá vonja a kiszemelt nőt. Kata szilaj, dacos, majdnem-gyereklány még, randalírozik ég-re-földre, de hát elnyomott. Játékból eljátssza, hogy ő az erősebb. Először a hűgát gyötri, mert az kapósabb a pasik között. Aztán az apjával száll szembe, majd a kiszemelt férjjelölttel. Végül a teljes nász népet fenyegeti, akik ijedten hátrálnak. Berekméri szép fejlődési ívet rajzol Katájának. A dühödten toporzékoló csikó lányból engedelmes asszonyka lesz végül. Látszólag. Mert csak a konvencióknak enged. Asszonynak ura lábánál a helye. Ha ellenszegülsz, pusztulsz. S akkor még hol vannak a ruhák, az ékszerek, csecsebecsék... A várszínházi előadás nem hangzik el Kata darabzáró monológjából ama passzus, ami Nádasdy fordításában ekképpen kezdődik: „Volt énnékem is nagy öntudatom...”, ezért aztán az egész szöveg gyöngéden **ironikusnak** tűnik. Katartikusnak és ironikusnak, kábé úgy, ahogy Militaru elképzelte. Katát előzőleg nemcsak megtöri a férje, de meg is alázza. Vezényszóra ül, fekszik, mint az idomított kutya. Kata jól tűri. Petruchio láthatólag élvezi. Mert hát végül erről szól a mese. Egyik ember hatalmi arroganciájáról a másik felett. Hatalomvágyról, piszkos pénzről. Militaru majdnem mindent megvalósít, ami része a koncepciójának. Gyönyörű látványszínházat látunk. Erős képek zuhognak egymás után. Bájos jelenetek váltakoznak bohóctréfáig turbózott szcénákkal. De hát Shakespeare darabja is ilyen: szertelen, duhaj, a széttartó indulatokat garabonciás játékokká, vad párbeszédékké oldja. (Valószínűleg ez az egyik legelső Shakespeare-mű, a huszonöt éves szerző egyik első opusza.) A Várszínház nagy és levegős tere, úgy gondolom, **elvett** valamennyit a játék erejéből, feszültségéből. Bizonyos epizódok csak intimebb térben hatnak igazán. A struktúra persze így is látható volt. Némely jelenetek robbantak. Gecse Ramóna túllszoknyácskás,

Gecse Ramóna, Kárp György, László Csaba

Kelemen Barna örömködő Lucentioként, László Csaba érzékeny, szomorú bohóc Hortensioként, Györffy András megfontolt Vicentioként tűnt ki a népes csapatból. Alina Herescu szépséges kosztümjei jótékonyan árnyalták a jellemeket a marosvásárhelyiek kirobbanóan játékos, ambiciózus és gondolatgazdag előadásában.

Kovács Dezső

gimnasztikázó, tündibüdi Biancájától el kellett olvadni, ahogy sikkangatott egy tomatermi rúdnál. Hozzábilincselte magát a szerkezethez (kulcs a gaz nővérnél), vitte magával az egészet, mikor távoznia kellett. Berekméri Katája lassan egyenesedett föl meggyöngyözöttségéből. Dacosan, kihívón széles terpeszben állt sokszor, mint egy punkcsajzi. Végül **szálfaegyes** lett, és még a lelógó hajtincsét sem csapta oly sokszor hátra. Bianka tipegett. Kata caplatott. Petruchio (Bokor Barna spröd megfogalmazásában) langalétán elterült vagy nagyvonalúan vonulászott. Sebestyén Aba, a kiváló rendező Grumioként, modoros papként vagy szédítő dj-ként érett színészi színeit csillogtatta. Kárp György rekedtes hangú Baptistája maga volt az olasz maffiózó, a szicíliai Don. Bányai

[fókusz]

Beteljesítetlen ígéret

Boldogtalanok – Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Társulata

Időtlen **rémálomként** kezdődik a játék: különös öregasszony bóklászik a félhomályos térben. Özvegy Huberné az – s attól a pillanattól kezdve, hogy a néző felfedezi: az öregasszonyt itt férfiszínész (Bíró József) játssza, világossá válik, hogy Radu Afrim rendezésében Füst Milán drámájának **nem a hagyományos**

pszichológiai realista játékmódra építő előadását fogja látni. Ezt a nézői benyomást rögtön megtámogatják további mozzanatok is, mindenekelőtt a színpadi humornak a mű sötét világában előszörre váratlanul ható eszközei. Majd a gyönyörűen bevilágított térben kirajzolódnak a **képzőművészeti** ihletettséggű díszlet részletei (Iuliana Valsan munkája): a

Bíró József

fehér háttér előtt álló festőien kopottas ablakkeretek, a különleges rajzolatú, kettős törzsű kiszáradt fa, a jobb oldali lakrész egyenszürkesége, a bal oldali szoba érdekes tere és a színpadot jellemző hihetetlen tárgygazdagság.

Alapvetően a szereplők kapcsolatrendszerének ábrázolását sem a naturalisztikus részletezés jellemzi: Róza (László Zita), Vilma (Varga Andrea) és Vilmos (Galló Ernő) szerelmi háromszöge, az érzelmek, indulatok és fájdalmak világa jórészt a **mozdulatok nyelvén** áll elő. Kifejezetten szép jelenetsorok is születnek ebből.

Róza és Vilmos tettelegességig fajuló veszekedése mozgásformákká stilizálva jelenik meg, majd a feszültség oldódásával diszharmonikus mozdulataik fokozatosan egymáshoz hangolódnak, azonos ritmusra kezdenek lépdelni, amelyhez harmadikként az éppen belépő Sirma (Zákány Mihály) is kapcsolódni próbál a maga bumfordi mozdulataival. Máskor a lelki-érzelmi történéseket nagyszabású **képkompozíciók** közvetítik. Az ellenfényvel megvilágított fehér-fekete háttér előtt nőalakok jelennek meg; Vilmos egyiktől szalad a másikig, majd ismét tovább, végül összehangolt táncmozdulatok hullámát indítja el közöttük.

A fentebbi és a hozzájuk hasonló részletek feltétel nélkül magukkal viszik a nézőt; egyidejűleg egy nagyszabású, fantáziadús darabinterpretáció ígéretét jelzik. A maga egészében ez az ígéret azonban **beváltatlan** marad.

Túlburjánzóván ugyanis az alkotói fantázia, maga alá temeti a megmutatni akart történetet. A színpadi ötletek, verbális poénok, mozdulatszínházi megoldások gyakran széttartanak egymástól, és nem engedik megtörténni a darab nagyon mély szomorúságban fogant eseményeit. Van itt McDonald's-ban pingált cicamaszk, készülő tetkó, esik szó mobilról és petpalackról, szerepel egy pingvinnek titulált kitömött fácán – de nem tudjuk meg, mi a helyzet a zsigerek kémiajával, nem látjuk, mi következik abból, hogy az események középpontjában ezúttal

nem egy erős kisugárzású, sokat tapasztalt férfi áll, hanem egy átlagemberi rosszkedvet mutató, **sodródó figura**. Nem utolsó sorban az előadásnak a tempójával is gondok mutatkoznak – minden jófajta játékossága és színészi intenzitása ellenére.

Dömötör Adrienne

[reflekt]

A társadalmat, a döntéshozókat nem

érdeklí a színház. Nem vállalnak belőle semmit. A politikum nem hagyja, hogy színházat csinálj. Erdélyben nem lehet színházat csinálni. (Talán csak Szentgyörgyön.) Erről most ennyit – pár hónap múlva talán már részletesebben is beszélek erről.

Keresztes Attila rendező, művészeti vezető

[reflekt]

A tegnapi szakmai beszélgetésen az általam is kedvelt kosztolányisok **Dogs and drugs**-ról azt mondtam, az előadásban tartalmi sztereotípiákat látunk, és a színházi nyelve sincs igazán kitalálva.

A **Boldogtalanok**ban, ezzel ellentétben, a helyzetek és mondatok, a realista mázat ledobva magukról, nyers és metsző igazságukban tudnak megszólalni. A színházi nyelv autonóm, mindegyre más, de mindig találó: játékra fordítja le a gondolatot. Színházra fordítja le a nyelvet.

Ehhez sok színházi alkotó nem ért. Alig ért ehhez valaki, voltaképp.

zsa

[fókusz]

Testgép működésben

Aradi Kamaraszínház – **Kvartett**

[lajstrom]

**Prospero
könyvei:**

beszélgetőkönyvek
erdélyi
színészekkel.
Először a Polis
Kiadónál, később
a Komp-Pressnél
jelentek meg,
Kolozsváron:

Máthé Éva:

Lohinszky. 2004

Köllő Katalin:

*Orosz Lujza. 2004*Hegyri Réka: *László Gerő. 2005*

Botházi Mária:

*Vitályos Ildikó,
2005*Boros Kinga: *Elekes Emma.
2005*Nagy Miklós Kund: *Szabó
Duci. 2007*Köllő Katalin: *Csiky And-
rás. 2008*Nagy-Hintós Diana: *Hary
Béla. 2008*Dehel Gábor: *Marton Me-
linda. 2008*Ferencz Éva–Zsehránszky
István: *Makra Lajos. 2009*Darvay Nagy Adrienne:
*Stief Magda. 2010*Medgyessy Éva: *Mindhalá-
lig színész (Péterffy Gyula).
2010*Nagy Miklós Kund: *Farkas
Ibolya. 2011*Dehel Gábor: *Bisztrai Má-
ria. 2011*Máthé Éva: *Balázs Éva.
2011*

Éder Enikő, Harsányi Attila

berendezett szoknya aljában, majd Tourvelné elcsábítása ugyanitt), Müller ironikus szövegeinek, valamint a szerep- és nemcseréknek az **együttállásából** gazdag jelenetmező születik. Balog József rendezői olvasata kétségkívül okos, a mülleri drámát mélységében értő. Ennek következtében olyan előadást látunk, amely szervesen és olajozottan működik.

Mégis, két probléma azért felmerül az előadással kapcsolatban. Az egyik az **intonációra** vonatkozik. A rendezői döntés, hogy a szöveget egy tónusban mondják a színészek (ezen belül jelzik a szerepváltásokat, Éder például hol mély hangon, hol sikkítva, hol selypegve beszél), kiemeli a szöveg zeneiségét, ám olykor követhetlenné teszi a sokértelműen sűrű mondatokat. Így a szöveg színházi rafinériájának nagy hányada elvész. Amikor meg kiemelődnek, és érthetőek a mondatok – ez a mülleri szövegek veszélye – az aforizmák közelébe kerülnek, a szellemesség szellemeskedésként hat. A másik probléma, hogy Balog rendezése, bár nyilván nem iskolás módon, de mégis **illusztratív**. Bonyolultan az, mert nem a szöveget illusztrálja, hanem a szöveg problematikáját. Ennek a jele a metaforikus fogalmazással szembeni bizalom, a szimbolikus tárgyak kevésbé reflektált használata. Nem az a valódi veszteség ezzel kapcsolatban, hogy gyorsabban fejtjük meg az előadás világát. Inkább az, hogy a Müller szövegének provokációjára adott színházi válasz szűk keretek közé szorul. Provokáció alatt azt értem, mennyire képes a színház arra, hogy megrendítse, válságba hozza saját jól ismert metaforáit – azaz kikezdje és megakassza a színházi gépezet működését.

Ettől függetlenül a **Kvartett** érvényes színházi értelmezés. Játékkedv hajtja. Például Harsányi tegnap este, ki sem hajolva szerepéből, a lepkét is elkapta röptében. Majd bekapta. Pont akkor, amikor Éder Merteuilként szól le hozzá: ideje volna befejezni a játékot, mielőtt ízléstelenségbe futna. Ez szép **pillanat** volt.

Az Aradi Kamaraszínház **Kvartettje** egyetlen hatalmas **abroncsszoknya** terébe zárul. Ez a (színpad)kép bőrtönnek mutatja a testet, amelyből az utolsó jelenet, a színpadi exitus során lépnek ki a színészek. A díszleten ablakok nyílnak az előadás folyamán, s ahogy betekintést nyerünk a szerkezetbe, úgy elemeire bontva érzékeljük a korpuszt. Merteuil (Éder Enikő) és Valmont (Harsányi Attila) a fejtől a zsigerekig liftezve, a vágy végtelen és sivár körforgásának demonstrációjában a romlandó húsról lebbentik fel a színházi függőnyt. De a **testet** nem csupán fogalomként kezdi ki az előadás, hanem a színészek teste is átalakul: a szerep- és nemcserék során különböző protézisekkel (vaskarmok, fejre aggatott vasszerkezetek, műfogsor) torzítják el az arcot, a beszédet. A gondolati és performatív sikot tehát ugyanaz a mozgás jellemzi, a lassú leromlás.

A jelenetek különböző „helyszíneinek” (Valmont és Merteuil párbeszéde a fej magasságában, Tourvelné unokahúgának megkísértése az ágytak és operai páholynak

vargaAnikó

[fókusz]

Hintőporhintés

Jóccakát, mama! – Zentai Magyar Kamaraszínház

EB tombol a világban, amíg mi Kisvárdán a színpadra meredünk. Emiatt történhetett, hogy a **Jóccakát, mama!** előadása alatt a Real Madrid Fehér Miklósa ötlött emlékezetembe, aki bajnoki meccsen gólpasszával tűnt ki, majd elhunyt a pázsiton. Mint Jessie Cates.

Miért éljen tovább, ha egyszer meggyógyult? Mindennél természetesebb, felkutatni a lomtárrá patinásodott családi házban apja pisztolyát, rendelni hozzá töltényt, és föbe löni magát. Imponálón egyszerű abszurdum: a színészek feladata, hogy ebből – belső történések sorozatának létrehozásával – dráma kerekedjék. Szilágyi Ágota kökemény detektív. Rafináltan változtatva az értelmi és az érzelmi fogásokat, kiszedi anyjából a hármuk viszonyának igazságát: a családban mély szeretet csak az apa és leánya között bontakozott ki, az anya féltékeny volt lányára a férje érzelmi kötődése miatt. Jessie érdekházasságban született. Banka Lívია precízen teátrális. Operettvilággá kell tennie a valóságot, hát fölébe intonál a normális beszédnek, hozzálejt a mozdulatokhoz. Mire ráébredünk, hogy a **hazugsághányó cselekvő** asszony túlzását látjuk – a családi harmónia érdekében titokban kell tartania leánya epilepsziáját, s hogy a betegséget az apjától örökölte a leány –, addigra kifejlődik bennünk pontosan annyi ellenszenv, amennyit a szerep szerinti leánya érez az anyja iránt.

Csik György díszlete egy középben lyukas, tizenkét szegletű babaszúrasztal, asztaltagonként három fiókkal. Előtte rózsaszín, mogyorósín, lila székecskék. Számolni akkor kezdjük a szegleteket, amikor Jessie felterít – előzékenyen – a saját halotti torához. Éppen az Utolsó vacsorai létszám, amiből kitetszik: megváltani szándékszik anyját a gondozása terhétől, de a megszabadító lövéssel egyben az örök lelkiismeret-furdalásba akarja őt taszítani.

Az asztal várbörtön is. A leánynak a lyuk a cellaotthona, az anya az asztalfalat kerülgetve örködik. Őr és foglya között a kegyelem-bosszúlovást hatalmas tusa előzi meg. Jessie púderrel szórja be a vármellvéd-asztallapot, azon kezdenek birkózni. Mint fehér lőporfüst, száll a levegőben a babahintőpor, s amikor eloszlik, meglátjuk: Jessie a sáncon kívülre került: szabad, vagyis miért élne tovább. Van erre orvosi képlet. A leány **epilepsziából** gyógyulnak mondható. Megszűnt a kettős látása, visszatért az emlékezete, elmaradtak a rohamai. A rohamok közti nyugalmi állapota a mélakór volt. Ezt most nem a roham, hanem az öngyilkosság robbantotta szét.

László Sándor rendezése gondos, realista munka. Nagy erényét a színészi energiaáramok egymást erősítő koordinációjában látom. Él azzal a lehetőséggel, ami Szilágyi Ágota vitalitásában rejlik: megjeleníti benne az életerő és a halálöszön különös találkozását. Ezáltal az irigy (tehát tevékeny) túlélő pozíciójába tudja hozni Banka Lívíát. A depresszióba göngyölt epilepszia diagnózisa ugyanakkor nem olyan érdem, amiért az előadás emlékét a legjobbaink sorában őriznénk tovább.

baloghTibor

[magam.magam]

A Zentai Magyar Kamaraszínházat Zenta város alapította 2008-ban, 2009-ben volt az első előadás. Zentán az amatőr színjátszás 20-30 éve nagyon erős, ennek hatására döntött úgy a városvezetés, hogy itt az ideje egy állandó színház létrejöttének. Még nincs állandó társulat, évente két produkciót próbálunk bemutatni hivatásos, főként szabadkai és újvidéki színészekkel, és kettőt amatőr színjátszókkal. Az emberállományt igyekszünk folyamatosan bővíteni. A városban és környékén mintegy 50 ezer magyar él, ezt a vidéket próbáljuk ellátni színházzal. Vendégül látunk más színházakat is, próbáljuk

erősíteni a kapcsolatainkat a magyarországi, határon túli színházakkal.

Idén először mutatkozunk be Kisvárdán. Hogy miért csak most? Talán még most sem sikerült teljesen kinőni a kezdeti gyermekbetegségeinket. Elég nagy falat ez nekünk. El kellett telnie ennek a három évnek ahhoz, hogy pályázatok segítségével nullára kerüljünk és meg tudjunk másol is mutatkozni. (Magyarországon egy-két helyen már jártunk.)

Vukoszávlyev Iván igazgató

Banka Lívía, Szilágyi Ágota

„A rendező a vetésforgó természetes elvét követi: azt látja, hogy az olyan módszerek, mint magyarázat, logika, rögtönzés és inspiráció, nagyon hamar kimerülnek, ezért változtatja őket. Tudja, hogy gondolat, érzés és test egymástól nem választható el, de azt is látja, hogy gyakran az ilyenfajta szétválasztás nagyon is szükséges.”

(A címloldal egy neves magyar, a hátoldal egy neves külföldi rendező gondolatait fogja tartalmazni nyolc napon át; a két nevet csak utolsó nap áruljuk el.

Az idézeteket kolozsvári színház szakos hallgatók gyűjtötték.)

[mai.program]

10.00 Szakmai beszélgetés

Művészetek Háza, Pódiumterem

17.00 Üvegcipő

Kárpátaljai Megyei Magyar

Drámai Színház

Művészetek Háza, Színházterem

20.30 Ezeregyév

Experidance Produkció

Várszínpad

24.00 Parasztopera

Marosvásárhelyi Színművészeti

Egyetem Stúdió Színháza

Rákóczi stúdió

[kiszvárdai.lapok]

a Magyar Színházak XXIV. Kiszvárdai
Fesztiváljának napilapja

Felelős szerkesztő: **Zsigmond Andrea**

Állandó munkatársak: **Balázs Nóra, Balogh Tibor,
Biró Réka, Demeter Kata, Fazakas Márta,
Varga Anikó**

Fotók: **Révész Rebeka, Nagy Belián**

Nyomdai előkészítés: **Kalán János**

Nyomdai kivitelezés: **Gprint Iroda**

Felelős kiadó: **Nyakó Béla**

ISSN 1587-8325

www.kisvarda.szhaz.hu

A Magyar Színházak
XXIV. Kiszvárdai Fesztiváljának támogatói:

Emberi Erőforrások Minisztériuma,
Nemzeti Kulturális Alap, Kiszvárdai Város Önkormányzata

[blitz]

Mi a közös ebben a két emberben?

